

”Suunnan muuttaminen ei tapahdu yhdessä yössä. Mutta se alkaa päätöksestä uskoa siihen, että tästä nouseaan.”

Suomi tarvitsee uuden suunnan

Suomen tilanne on monella mittarilla vaikea. Julkinen velka kasvaa, sosiaali- ja terveyspalveluiden tilanne haastaa, työttömyys on korkealla, talouskasvu laahaa ja väestö ikääntyy. Samalla maailmanpolitiikan epävarmuudet heijastuvat myös Vantaalle ja Keravalle asti – työpaikkoihin, arjen turvallisuuteen ja tulevaisuuden näkyymiin. Näiden realiteettien äärellä ei pelkkä puhe riitä. Tarvitsemme tekoja. Tarvitsemme suunnan.

Suomi tarvitsee uuden kasvutarinan. Sellaisen, joka yhdistää tutun ja turvallisen sekä uuden ja rohkean. Tarinan, joka ei ainoastaan paikkaa menynyttä vaan rakentaa parempaa tulevaisuutta. Tarinan, joka rakentuu työlle, turvalle ja tulevaisuudenuskolle.

Työ on kaiken perusta. Ilman työtä ei synny hyvinvointia. Siksi tarvitsemme kasvua tukevia ratkaisuja: yritysverotuksen uudistamista, joka kannustaa investointeihin ja työllistämiseen. Kotitalousvä-

hennyksen palauttamista, joka lisää työn kysyntää ja torjuu harmaata taloutta. Työttömyysturvan suojaosan palauttamista, joka kannustaisi myös lyhyempien työkeikkojen tekemiseen. Rakentamisen elvyttäminen loisi nopeasti työtä ja parantaisi samalla arjen sujuvuutta. Ennen kaikkea meidän on palautettava arvostus ahkeria, työtä tekeviä ihmisiä kohtaan.

Turvallisuus on toinen peruspilari. Se tarkoittaa vahvaa maanpuolustusta ja viisasta ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, mutta myös arjen turvallisuutta: katujen, koulujen ja kotien turvallisuutta. Huume-kuolemien vähentäminen ja jengiytymisen torjuminen eivät ole vain poliittisia tavoitteita, vaan konkreettisia tekoja ihmisten hyvinvoinnin puolesta.

Emmekä saa unohtaa peruspalveluja. Terveystenhoito ja vanhuspalvelut ovat turvan ydin. Kenenkään tässä maassa ei pitäisi joutua pelkäämään ikääntymistä. Ei itsensä tai läheisensä. Jokaiselle

ikäihmiselle täytyy pystyä takaamaan arvokas hoito ja hoiva elämän viimeisiin hetkiin asti. Kun sairastuu, pitää saada apua. Kun tarvitsee tukea arjesta selviämiseen, pitää saada apua. Kun elämässä tulee yllättäviä vastoinkäymisiä, pitää saada apua. Kolmas elementti on ehkä kuitenkin se kaikista tärkein: tulevaisuudenusko. Ilman sitä mikään ei kannu kovin pitkälle.

Suunnan muuttaminen ei tapahdu yhdessä yössä. Mutta se alkaa päätöksestä uskoa siihen, että tästä nouseaan. Kun työ, turva ja tulevaisuudenusko asetetaan politiikan keskiöön, voidaan rakentaa Suomi, joka ei vain selvi, vaan menestyy.

ANTTI KAIKKONEN
puheenjohtaja
Suomen Keskusta

POLIITTINEN MAINOS

Rahoittaja: Uudenman Keskustan piiri ry
Aihe: Hyvinvointialueen päätöksenteko 2026

Tässä lehdessä mm.

Turvaa nuorille erilaisiin tilanteisiin s. 4

Mitä VAKEn aluevaltuusto oikeasti tekee? s. 6

Terve talous mahdollistaa entistä vaikuttavammat palvelut

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on onnistunut muutamassa vuodessa tekemään valtavan talouskäänteen. Siinä missä kahden ensimmäisen vuoden tulos oli rajusti alijäämäinen, päästiin viime vuonna yli 100 miljoonan euron ylijäämään. Jos nykyiset näkymät toteutuvat, alkuvuosien alijäämät saadaan katettua jo kuluvan vuoden aikana.

Poikkeuksellista tässä kehityksessä on se, että kasvavan väestön alueella on samalla pystytty pitämään huolta ihmisten tarvitsemista palveluista. Asiakastytyväisyyttä kuvaavat mittarit ovat parantuneet selvästi hyvinvointialueen alkuvuosiin verrattuna.

Taloukäänteen taustalla oleva uudistusohjelma sisältää yli 150 toimenpidettä, joita henkilöstö on vienyt määrätietoisesti eteenpäin. Ohjelma on tuottanut jo yli 70 miljoonan euron vaikutukset. Taloutta on johdettu tiukasti, mutta samalla on vältetty äkki-vääriä säästöjä. Kallista vuokratyötä on vähennetty olennaisesti, ostopalveluja karsittu siellä, missä oma tuotanto on ollut kustannustehokkaampaa, ja erikoissairaanhoidon käytön kasvu on ollut VaKen alueella muuta Uttamaata maltillisempaa.

Samaan aikaan on pyritty välttämään sellaista palveluiden romuttamista ja lähipalveluiden sulkemista, joka kostausuisi myöhemmin kasvavina menoina jossain toisaalla. Tämä on ollut oikea linja.

Kaikki ei silti ole vielä kunnossa. Esimerkiksi moniin kiireettömiin palveluihin joutuu edelleen odottamaan liian pitkään. Jos vanhat alijäämät saadaan kuitattua tämän vuoden aikana, syntyy kuitenkin mahdollisuus vahvistaa tulevaisuuden palveluja, joissa tarvitaan läpimurtoa. Tällaisia ovat esimerkiksi omalääkäri- ja omatiimimalli, päihdepalvelut, kouluterveydenhuolto ja perheiden varhaiset tukipalvelut.

VaKen omat näkymät ovat myönteiset, vaikka valtion suunnasta tulee yhä tummia pilviä. Siksi oma talous on pidettävä terveellä pohjalla jatkossakin.

VaKen kehitys osoittaa, että palvelut voivat parantua samaan aikaan, kun taloutta tasapainotetaan määrätietoisesti. Juuri tästä syystä VaKen tavasta uudistaa palveluja ja käyttää eurot vaikuttavasti kannattaa ottaa oppia myös muualla julkisessa taloudessa.

TUOMAS VANHANEN

aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja
aluehallituksen jäsen
Vantaa

Pulssi

Vantaan ja Keravan Hyvinvointialueen
Keskustan aluevaltuustoryhmän julkaisu 2026

Toimitussihteeri: Nina From

Taitto: Arcosmedia/Tina Paronen

Kuvat: Kirjoittajien kotialbumit ja Pixabay

Tuomas Vanhanen

Aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja

tuomas.vanhanen@lh.vakehyva.fi

Nina From

Keskustan Uudenmaan piirin aluekoordinaattori

nina.from@keskusta.fi

Keskusta Uudellamaalla

• keskusta.fi/uusimaa

• facebook.com/uudenmaan-keskusta

• uusimaa@keskusta.fi

• p. 044 200 6888

• linkedin.com/company/uudenmaan-keskusta

Keskusta

Uudenmaan Keskustan sivut

Hyvinvointialueiden rahoitusta ja palveluita on uudistettava

Hyvinvointialueet ovat vastanneet sotepalveluista kohta kolme vuotta. Vuonna 2023 hyvinvointialueiden kustannukset nousivat alueista riippumattomista syistä yli 12 % edellisestä vuodesta. Rahoitus ei pysynyt perässä ja alueet tekivät isoja tappioita.

Nyt suurimmaksi ongelmaksi on noussut hyvinvointialueiden talouden erittäin voimakas eriytyminen. Talouden eriytymisketju tulee pysäyttämään, jotta ihmisten perustuslain takaamat lähipalvelut eivät eriydy.

Muutaman vuoden kokemus osoittaa nyt, että rahoituslainsäädäntö vaatii korjaussarjaa. Julkisen talouden heikon tilanteen takia keinot pitää olla kuitenkin sellaisia, jotka eivät suoraan lisää valtion rahoitusta. Korjauksia odotellessa alueen päättäjien on kyettävä tekemään uudistuksia. Peruspalvelut on kuitenkin turvattava lähellä ja jokaisella on oikeus turvalliseen ikääntymiseen. Näistä periaatteista ei tule luopua tiukassa taloudessa.

Hyvinvointialueet kaipaavat rahoitukseen ennustettavuutta. Tämän lisäksi hyvinvointialueita on kannustettava tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen.

Ikäihmisten määrän lisääntyminen tarkoittaa palveluiden tarpeen kasvua. Samaan aikaan työelämään siirtyä yhä pienemmät ikäluokat. Emme tule selviämään edessä olevasta muutoksesta ilman julkisten sotepalveluiden tuottavuuden parantamista. Toimintatapoja on uudistettava. Tämä ei tarkoita, että hoitajat ja lääkärit laitetaan juoksemaan lujempaa "oravanpyörässä".

Tuottavuuden parantaminen tarkoittaa esimerkiksi sitä, että määrätietoisesti luovutaan kaikista vaikuttamattomista sosiaali- ja terveyspalveluista (hukkajahti), puututaan ylittämiseen ja medikalisaatioon sekä hyödynnetään uutta teknologiaa ja tekoälyä.

Edessä on myös valtakunnallinen pohdinta siitä, mitkä palvelut kuuluvat julkiseen palvelulupaukseen. Lainsäädännön muutoksien lisäksi tarvitaan valtakunnan tason johtamista. Sote-uudistuksesta ei tullut kerralla valmiita tai virheetöntä. Sitä on korjattava ja parannettava. Tärkein yhteinen tehtävämme on palauttaa luottamus julkisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

MARKUS LOHI
kansanedustaja

valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja

Tikkurilan Klubitalo osoittaa järjestöjen työn tärkeän merkityksen

Pääsin tutustumaan Tikkurilan Klubitaloon ja Eskot ry:n toimintaan. Vierailu vahvisti käsitystäni siitä, että järjestöt tekevät sellaista työtä, jota ilman raskaampien sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kasvaisi.

Tikkurilan Klubitalo tukee työikäisiä vantaalaisia ja keravalaisia mielenterveyskuntoutujia. Toiminta tarjoaa tukea arkeen, työ- ja opintovalmennusta sekä ennen kaikkea yhteisön, johon kuulua. Klubitalon ajatus on yksinkertainen mutta vahva: ihminen ei ole vain potilas, vaan täysivaltainen yhteisön jäsen.

Arkea rakentavat työ- ja oppimispäivät keittiö- ja toimistoyksikössä sekä niiden ympärille muodostuva avoin yhteisöllisyys. Klubitalo kouluttaa myös kokemusasiantuntijatoimintaan. Viime vuonna siellä kävi keskimäärin 20 jäsentä päivässä ja vuoden aikana yhteensä 151 eri kävijää.

Sain kuulla vaikuttavia esimerkkejä siitä, miten toiminnan kautta on palattu eläkkeeltä takaisin työelämään ja miten mielenterveyden sekä elämänhallinnan haasteiden jälkeen on opintovalmennuksen avulla kouluttauduttu muun muassa lääkäriksi ja diplomi-insinööriksi.

Jäsenille tehdyn kyselyn mukaan klubitalolla it-seluoittamus vahvistuu, käyminen helpottaa mäsennusoireita ja Klubitalo auttaa ylläpitämään toimintakykyä. Tällainen toiminta on arvokasta paitsi

Kuvassa: Tuomas Vanhanen, Kai Mäkisalo, Sanna Tervala ja Miila Leikoski.

inhimillisesti myös taloudellisesti. Jos Klubitalon kaltaista tukea ei olisi, monen tilanne vaikeutuisi ja näkyisi raskaampien palvelujen tarpeen kasvuna. Kahden psykiatrisen vuodeosastopaikan vuosikulu vastaa yhden Klubitalon vuosikulu.

Valtakunnallisesti maan hallitus on kohdistanut sote-järjestöihin tuntuva säästöjä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella olemme halunneet toimia toisin. Olemme pystyneet jopa hieman lisäämään järjestöjen kokonaisrahoitusta tiukasta taloustilanteesta huolimatta.

Vantaan ja Keravan Keskustan aluevaltuustoryhmän kolme painopistettä vuodelle 2026

1. Talouden tervehdyttämistä jatketaan määrätietoisesti hallitusti, palveluihin pääsyä parannetaan Vantaalla ja Keravalla sekä toimintaa uudistetaan asiakaslähtöisesti.

2. Jokaiselle omalääkäri turvaamaan hoidon jatkuvuus sekä vahvat panostukset ennaltaehkäiseviin palveluihin. Omalääkäri voi olla julkinen tai ammatinharjoittajana toimiva lääkäri.

3. Huumeongelmaan puututaan jämäkästi ja apua tarjoten, jotta turvallisuus ja hyvinvointi vahvistuvat.

Tikkurilan Klubitalon toimintaa VAKE tukee tänä vuonna 150 000 euron kumppanuusavustuksella. Pitkäjänteinen näkyvä rahoituksen toisi toimintaan lisää vakautta ja vaikuttavuutta, kuten muidenkin järjestöjen osalta. Tikkurilan Klubitalo on hyvä esimerkki siitä, miten yhteisöllisyys, tuki ja toivo voivat auttaa ihmistä saamaan merkitystä joka päivään.

TUOMAS VANHANEN

aluevaltuustoryhmän puheenjohtaja

aluehallituksen jäsen

Vantaa

Turvaa nuorille erilaisiin tilanteisiin

Villasukat jalkaan ja tutustumaan turvataloon. Johtaja Pekka Väänänen esitteli Vantaa-Keravan turvataloa vara-aluevaltuutettu Inna Kallioiselle ja Keskustan Uudenmaan piirin aluekoordinaattori Nina Fromille.

Nuorisobarometrin mukaan peräti puolet nuorista suhtautuu pessimistisesti tulevaisuuteen. Maailman-tilanne, yhteiskunnassa vallitsevat asenteet ja ilmastomuutos luovat turvattomuutta nuorten elämään. Toisaalta nuoret kokevat heihin kohdistuvan kovia odotuksia. Joskus väliinpuotoajiksi joutuvat ne nuoret, joilla ei mene ”riittävän” huonosti. Heidän voi olla vaikeaa saada apua ongelmiinsa, kun julkisen puolen palveluita joudutaan kohdistamaan suuremmissa avun tarpeissa oleville.

Suomen Punaisen Ristin Vantaa-Keravan Nuorten turvatalo tarjoaa erilaisissa elämäntilanteissa oleville 12–29-vuotiaille nuorille matalalla kynnyksellä keskusteluapua ja kriisimajoitusta. Peijaksen sairaalan läheisyydessä, vanhassa kodikkaassa puutalossa sijaitseva Nuorten turvatalo auttoi viime vuonna 273 nuorta ja heidän perheitään.

Keskusteluapu on maksutonta eikä vaadi läheteitä. Avun piiriin pääsemiseen riittää oma kokemus avun tarpeesta. Apua on saatavissa hyvinkin nopeasti, joko paikan päällä tai netin kautta. Myös perheille on tukea tarjolla.

Kriisimajoituksen tarpeen taustalla nuorilla saattaa olla esimerkiksi akuutti kriisi, perheen vuorovaikutushaasteet, asunottomuus tai mielen hyvinvointi. Kriisimajoituksessa edellytetään päihteettömyyttä. Vantaa-Keravan Nuorten turvatalo on pystynyt tar-

joamaan majoituspaikan kaikille sitä tarvitseville nuorille. Nykymaailmassa on mielestäni hienoa, että tällaisia turvallisia ympäristöjä ja tukea elämän haasteisiin on tarjolla nuorille.

Nuorten turvatalossa on ammattihenkilökunnan lisäksi opiskelijoita suorittamassa harjoitteluita ja vapaaehtoistyöntekijöitä. Vapaaehtoisia turvallisia aikuisia Nuorten turvatalo hakee koko ajan lisää. Auttaminen on mahdollista myös vaikkapa lahjoittamalla turvatalolle villasukkia, koska niille on jatkuvasti kova menekki nuorten keskuudessa.

Vantaa ja Keravan hyvinvointialue tukee Nuorten turvatalon toimintaa rahallisesti. Suuri osa nuorista ohjautuu Nuorten turvatalon tarjoaman avun piiriin sosiaalitoimen kautta, osa puolestaan esimerkiksi vanhempien tai koulun ohjaamana. Panostus nuorten vaikeiden tilanteiden nopeaan ratkaisuun ja nuorten hyvinvointiin johtaa parhaimmillaan siihen, että ongelmien eskaloituminen pystytään ennaltaehkäisemään. Palvelulle on suuri tarve tulevaisuudessa.

INNA KALLIOINEN
vara-aluevaltuutettu
Kerava

Valtuustot tarvitaan - ja vaalit

Hyvinvointialueiden vaalit ovat jääneet äänestäjille hieman vieraksi. Ensimmäisissä vaaleissa vuonna 2022 äänestysprosentti oli 47,5. Viime vuonna vaalit järjestettiin yhdessä kuntavaalien kanssa, mutta niissäkin vain 51,7 prosenttia ääni-oikeutetuista jätti urnaan aluevaalien kupongin. Jotkut poliitikot ovat jo ehdottaneet aluevaalien perumista alhaisen äänestysaktiivisuuden ja hyvinvointialueiden rajatun vallan vuoksi.

Alueet vastaavat vain sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä eikä niillä ole verotusoikeutta. Rahat tulevat valtiolta, minkä lisäksi alueet voivat periä maksuja esimerkiksi lääkärisä käymisestä.

Vaihtoehdoksi on tarjottu paluuta vanhaan kuntaliittomalliin, jossa aluevaltuustoja ei valittaisi vaaleilla vaan kunnat nimeäisivät niihin edustajat asukasluvuun suhteessa. Meillä oli isoja kuntaliittotoja, esimerkiksi sairaanhoitopiirit. Jäsenkuntien rooliksi jäi vain maksaa niiltä tulevat laskut ilman mahdollisuutta vaikuttaa laskujen suuruuteen.

Pitäisikö meidän siis luopua aluevaltuustoista ja -vaaleista? Ei pitäisi, molemmat tarvitaan. Perustelen asiaa muutamilla numeroilla. Ne kertovat, miten merkittävästi soteuudistus muutti Suomen hallintoa.

Hyvinvointialueet ovat nousseet kuntia suuremmaksi työnantajaksi sekä työntekijöiden määrällä että palkkasummalla mitattuna. Tuoreimpien tilastojen mukaan ne työllistävät noin 230 000 henkeä, joiden palkkamenot ovat 14,4 miljardia euroa. Kunnat työllistävät 216 000 henkeä, joiden palkkapotti on 12 miljardin euron kokoinen. Manner-Suomessa on tällä hetkellä 292 kuntaa. Pidämme itsestään selvänä, että kuntien päättäjät valitaan vaaleilla. Hyvinvointialueita on manner-Suomessa 21, minkä lisäksi Helsinki hoitaa hyvinvointialueen tehtävät.

Olisi kestävämpiä, jos hyvinvointialueiden hallinnosta poistettaisiin vaalien tuoma kansanvalta. Kannattaa muistaa, että eduskunnan perustuslakivaliokunta tyrmäsi yhden sote-uudistuksen tällä perusteella ennen vuoden 2015 eduskuntavaaleja.

Vantaa ja Keravan hyvinvointialue on hyvä esimerkki siitä, että uudistus voi onnistua. Saamme alijäämät katettua tänä vuonna, mikä antaa mahdollisuuden kehittää palveluja tulevaisuudessa entistä vapaammin sen mukaan kuin vaaleilla valittu aluevaltuustomme päättää.

TIMO LAANINEN
aluevaltuutettu
Kerava

Yrittäjä-perhelääkäri - osa soten seuraavaa vaihetta?

Olin hiljan Tokiossa ja Kiotossa. Perusterveydenhuollon tarpeissa – nuhakuume, flunssa, nyrjähdys, ensiapu – käydään yrittäjäpohjalta toimivan lääkärin vastaanotolla hänen klinikallaan. Oli jälleen häkellyttävää havaita kuinka nopeaa ja sujuvaa palvelu on. Vaikuttaa, että resurssit on keskitetty potilaisiin ja heidän palveluunsa.

Japanilainen klinikka on puitteiltaan hyvinkin vaatimaton. Pienimmillään se voi olla ja usein on yhden yrittäjälääkärin vastaanotto. Tilat sijaitsevat normaalin talon huoneistossa keskellä asutusta eli lähellä – kyse on lähipalvelusta. ‘Tokion mallissa’ kuluu vastuun yhteiskunnalla. Talousorganisoidaan kaikille pakollisen veronomaisten sairausvakuutuksen ja omavastuuhinnan kautta. ‘Tokion mallia’ muistuttava yrittäjälääkärimalli on käytössä Virossa. Ja monessa Euroopan maassa. Virossa yrittäjänä toimiva perhelääkäri vastaa nimettyjen tuhatman tuhannen perheen perusterveydenhuollosta. Samalla hän toimii porttina erityissairaanhoidon. Intressi pitää asiakkaat terveinä ja palvelu hyvin saatavilla on ilmeinen.

Entinen ministeri ja Kelan pääjohtaja Liisa Hyssälä kehottaa soten kehittämisessä katsomaan Viroon. Hän kirjoittaa asiasta Suomenmaan blogissa.

Olen Hyssälän kanssa pitkälle samaa mieltä. On etsittävä uudenlaisia rakenteita ja toimintoja.

Lähtökohtaisesti demarit ovat haikailleet sotesta julkista monopolia. Kokoomus kenties suurten yritysten ulkoistuskenttää. Voiko yrittäjä-perhelääkäristä tehdä keskustalaisen perusterveydenhuollon mallin?

Tiedän, että yrittäjämallia pohditaan joillain alueilla ja pilottejakin valmistellaan. Tarjolla olisi ihmiskasvoinen ja asiakaslähtöinen pienyrittäjämalli, joka voisi levitä koko maahan. Se olisi ‘ihminen ihmiselle’ -lähipalvelua, joka voitaisiin ulottaa alueellisesti paljon laajemmalle kuin keskitetyt ratkaisut.

Laadun ja kustannustehokkuuden lisäksi tällä mallilla pienten kuntien lähipalveluita voidaan turvata ja parantaa. Toteutus edellyttää tilaajan ja toimittajan roolien selkeää eriyttämistä ja kilpailua. Jos yrittäjämalli toimii Tallinnassa ja Tokiossa, toimii se Tampereellakin. Ja ainakin sitä kannattaa kokeilla ja kehittää pitkäjänteisesti.

PETRI ROININEN
aluevaltuutettu
Vantaa

Lapsiperheiden arki hyvinvointialueilla: apua saa, mutta usein liian hitaasti

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskeinen osa lapsiperheiden arkea. Kun lapsi sairastuu tai nuori tarvitsee tukea, palvelujärjestelmän toimivuus näkyy nopeasti perheiden arjessa. Haastatelleni lapsiperheiden kokemukset piirtävät kuvan järjestelmästä, jossa apua on olemassa, mutta sen saaminen vaatii usein aikaa, sitkeyttä ja perheiden omaa jaksamista. Useissa kertomuksissa toistuu sama havainto: akuuteissa tilanteissa palvelut toimivat pääosin hyvin. Lasten päivystys ja erikoissairaanhoido saavat kiitosta sujuvuudesta ja asiallisesta, inhimillisestä kohtamisesta. Myös hoitajan tekemä hoidon tarpeen arvio koetaan monin paikoin toimivaksi ja hoitoon pääsy nopeuttavaksi.

Toisenlainen kuva avautuu, kun kyse on kiireettömästä hoidosta. Jonot venyvät monilla alueilla viikoista kuukausiin, ja alueelliset erot ovat suuria. Odotusajat kuormittavat perheitä ja vaikuttavat lasten ja nuorten arkeen esimerkiksi poissaoloina koulusta. Osa vanhemmista kertoo hakeutuneensa päivystykseen siksi, ettei muuta reittiä avun saamiseksi ole ollut.

Neuvolapalvelut nousevat perheiden puheissa selvästi esiin myönteisessä valossa. Tuttu terveydenhoitaja, hoitosuhteen jatkuvuus ja luottamus koetaan erityisen tärkeiksi pienten lasten perheissä. Kun ammattilainen tuntee perheen tilanteen, huolia on helpompi ottaa puheeksi ja tuki voidaan kohdentaa ajoissa. Samalla perheet kantavat huolta siitä, että henkilöstön vaihtuvuus ja resurssipaineet uhkaavat neuvolajärjestelmän vahvuuksia.

Useampi vanhempi nostaa esiin toiveen omalääkärimallista, jossa yksi ammattilainen tuntisi koko perheen tilanteen. Nykyinen järjestelmä koetaan piristeleiseksi: asiointi tapahtuu monen eri tahon kanssa, ja vastuu kokonaisuuden hallinnasta jää usein perheelle. Monilapsisissa perheissä tämä korostuu arjen kuormituksen. Perheiden kertomuksissa kuuluu myös ymmärrys hoitohenkilökunnan tilannetta kohtaan. Kohtaamiset koetaan pääosin myönteisiksi, mutta henkilöstön kuormitus ja resurssien niukkuus näkyvät palvelujen saatavuudessa. Perheiden viesti on selvä: palveluja ei voida kehittää kestävästi ilman, että samalla huolehditaan työntekijöiden jaksamisesta ja osallisuudesta.

Lapsiperheiden kokemuksia yhdistää kolme toivetta: hoitoon pääsyn sujuvuus, palvelujen jatkuvuus ja oikea aikainen tuki. Erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuus huolestuttaa vanhempia. Apu koetaan usein tulevan liian myöhään. Lapsiperheiden hyvinvointi rakentuu arjen sujuvuudesta. Kun apu on saatavilla ajoissa ja perheet kohdataan kokonaisuutena, kevenee sekä perheiden että palvelujärjestelmän kuorma.

JORMA HENTILÄ
vara-aluevaltuutettu
Vantaa

Ikääntyneiden hoiva ei saa jäädä säästökohteeksi

Kahvihetki on enemmän kuin tauko - se on tärkeä osa arjen yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Ikääntyneiden hoito on yksi hyvinvointiyhteiskunnan keskeisistä mittareista, mutta viime vuosina sen ongelmat ovat nousseet yhä näkyvämmiin esiin. Väestön ikääntyessä hoivan tarve kasvaa nopeasti, eikä järjestelmällä ole kaikilta osin pysynyt muutoksen mukana.

Yksi suurimmista haasteista on krooninen henkilöstöpula. Hoitajia on liian vähän suhteessa hoidettaviin, mikä näkyy arjessa kiireenä ja työn kuormittavuutena. Kun aikaa on rajallisesti, perushoito saadaan ehkä tehtyä, mutta yksilöllinen huomio, keskustelu ja läsnäolo jäävät helposti puutteellisiksi. Tämä heikentää elämänlaatua merkittävästi.

Työn raskaus vaikuttaa myös alan vetovoimaan. Fyysisesti vaativa työ, henkinen kuormitus ja usein riittämättömiksi koetut resurssit johtavat uupumukseen. Monet hoitajat vaihtavat alaa, mikä pahentaa entisestään henkilöstövajetta ja luo noidankehän, josta on vaikea päästä irti. Toinen keskeinen ongelma on hoidon laadun epätasaisuus. Eri hoivayksiköiden välillä voi olla suuria eroja, eikä kaikkien ikääntyneiden hoito toteudu tasavertaisesti. Taustalla vaikuttavat muun muassa johtaminen, resurssit ja henkilökunnan määrä.

Yksinäisyys on monelle arkipäivää, erityisesti ympärivuorokautisessa hoidossa. Sosiaalinen kanssakäyminen jää usein vähäiseksi, vaikka sillä on suuri merkitys hyvinvoinnille. Samalla hoito voi muuttua liaksi rutiinien ohjaamaksi, jolloin yksilölliset tarpeet ja toiveet jäävät sivuun.

Myös tiedonkulussa on puutteita. Hoitajien omaisten ja muiden ammattilaisten välinen viestintä ei aina toimi sujuvasti, mikä voi johtaa väärinkäsityksiin tai jopa hoitovirheisiin. Lisäksi eettiset kysymykset, kuten itsemääräämisoikeuden toteutuminen, nousevat esiin erityisesti kiireisissä tilanteissa. Ikääntyneiden hoidon ongelmat eivät ole yksittäisiä epäkohtia, vaan rakenteellinen kokonaisuus. Niiden ratkaiseminen vaatii pitkäjänteisiä panostuksia henkilöstöön, johtamiseen ja hoidon laatuun. Samalla on tärkeää muistaa, että kyse ei ole pelkästään hoivasta, vaan ihmisarvoisesta elämästä myös ikääntyneenä. Ikääntyneiden hoivassa ei ole kyse vain palvelujärjestelmästä, vaan siitä, millaisena yhteiskuntana haluamme itsemme nähdä.

JUSSI VÄHÄKANGAS
vara-aluevaltuutettu
Vantaa

Takapenkin vaiheilta

Legendaarinen keskustajohtaja Johannes Virolainen valittiin eduskuntaan ensimmäisissä sodanjälkeisissä vaaleissa 1945. Untuvikko istutettiin istuntosaliin takariviin niin kuin talossa on tapana. Ahkerana kynämiehenä Virolainen ryhtyi pian kirjoittamaan Maakansaanimimerkillä ”Takapenkin vaiheilta”. Siihen aikaan sanomalehdissä oli vielä latojien ammattikunta. He kirjoittivat toimituksen tekstit ladelmiksi. Liekö kirjapainossa ollut joku toiseen puolueeseen kuuluva latoja vai oliko kyse inhimillisestä virheestä, Virolaisen eduskuntakatsaus ilmestyi kerran otsikolla ”Takapenkin vaiheita”.

Latojien ammattikunta on sittemmin hävinnyt. Niinpä rohkenemme ottaa Virolaisen nimimerkin uusiokäyttöön. Nimimerkki on sikäläkin sopiva, että keskustan valtuustoryhmä on sijoitettu takapenkin vaiheille VaKen valtuustossa. Lähes kaikki aluevaltuuston jäsenet myös omien kaupunginvaltuustojensa jäseniä. Kun Vantaa on suurempi kaupunki, aluevaltuuston käytännöt on omaksuttu Vantaalta kokouspaikkaa myöten.

Niinpä keravalaiset valtuutetut ihmettelivät ensimmäisten vaalien jälkeen, miksi kokouksissa oli tapana pitää oikein virallinen kahvitauko parin tunnin istumisen jälkeen. Keravalla kun on totuttu istumaan yhtä kyytiä hamaan kokouksen loppuun asti. Sittemmin kahvitauoista on luovuttu.

Toinen uutuus keravalaisille oli se, että virkamiehet eivät pääsääntöisesti puhu lainkaan aluevaltuuston kokouksissa maanantai-iltana. He esittelevät valtuuston asiat sähköisissä kokouksissa valtuustoa edeltävänä torstaina. Keravan valtuustossa virkamiehet pohjustavat ainakin tärkeimmät päätökset.

Aluevaltuustojen kokouksissa ääntä käyttävät kansan valitsevat valtuutetut. Ehkä tästä johtuu, että puoluepolitiikka näyttää suurempaa roolia kuin Keravan valtuustossa. Onhan aluevaltuustoon valittu useita vantaalaisia kansanedustajiaakin.

Hallitusvallan vaihtuminen vuoden 2023 eduskuntavaaleissa näkyi selvästi aluevaltuustossa. Ennen vaaleja kokoomuslaiset arvostelivat usein Sanna Marinin (sd.) hallituksen toteuttamaa soteuudistus-

ta. Kun valtaan nousi Petteri Orpon (kok.) oikeistohallitus, aluevaltuuston vasen laita on muistanut arvostella hallituksen leikkauksia.

Tärkeimmässä asiassa aluevaltuusto on ollut yksimielinen. Se ei lähtenyt leikkaamaan palveluja alijäämien kattamiseksi, kuten monet muut hyvinvointialueet tekivät. Sen sijaan tehtiin uudistusohjelma, jolla alijäämät luvattiin kattaa vuoteen 2028 mennessä.

Näin Vake sai kapinallisen maineen. Uudistusohjelman ansiosta talous kääntyi kuitenkin ylijäämäiseksi vuonna 2025 ja velat saadaan maksetuksi jo tänä vuonna. Asiaa on toki auttanut se, että valtion rahoitus on kasvanut runsaalla 200 miljoonalla eurolla vuodesta 2023.

Takapenkin vaiheilla on ollut joskus hauska seurata aluevaltuuston väittelyitä. Niin oikealla kuin vasemmallakin reunalla on useita taitavia puhujia. Keskustan ryhmä on pyrkinyt käyttämään valtuustossa järjen ääntä ja tekee niin jatkossakin.

Päihdeilmiö vaatii tekoja – sama viesti Keravalta Myyrmäkeen

Huumeiden käyttö ei ole irrallinen ilmiö, vaan osa arkea yhä useammalla alueella. Tämä viesti nousi vahvasti esiin sekä Keravalla että Vantaalla järjestetyissä päihde- ja turvallisuusilloissa. Molemmissa tilaisuuksissa toistui sama havainto: ongelma on laaja, monisyinen, ja ennen kaikkea kiireellinen ratkaista.

Myyrmäessä asiantuntijat kuvasivat tilannetta suoraan ja realistisesti. Päihdeiden käyttö näkyy yhä selvemmin arjessa, kuten kouluissa, kaduilla, kotona ja palveluiden parissa. ”Pitkät perinteet” omaava alkoholin käyttö, synteettiset huumeet, sekakäyttö ja käytön arkipäiväistyminen lisäävät riskejä ja vaikeuttavat hoitoa. Samalla ilmiö heijastuu turvallisuuden tunteeseen ja kuormittavat palveluja.

Keravalla keskusteluissa painottui ratkaisukeskeisyys. Päihdeongelmat eivät synny tyhjiössä, vaan ne kytkeytyvät arkeen, kasvuympäristöihin ja yhteisöihin. Siksi myös ratkaisut löytyvät läheltä: varhaisesta tuesta, matalan kynnyksen palveluista ja oikea-aikaisesta puuttumisesta. Tilaisuuksissa nousi vahvasti esiin yhteinen näkemys: palveluiden saavutettavuus ja selkeä, katkeamaton hoitopolku ovat avainasemassa. Avun piiriin on päästävä ajoissa ja ilman turhia esteitä, ja tuen on jatkuttava johdonmukaisesti eri palveluiden välillä. Ilman tätä riskinä on, että ihmiset putoavat palveluiden väliin juuri silloin, kun tukea eniten tarvitaan.

Keskusta suhtautuu kasvavaan päihdekäytön ongelmaan vakavasti. Siksi on tärkeää tuoda asiantuntijoita yhteen, jakaa tietoa ja käydä aivointa keskustelua ratkaisusta. Päihdeilmiötä ei voida tarkastella irrallaan muusta yhteiskunnasta, sillä se kytkeytyy suoraan myös arjen turvallisuuteen, ja sen kokemukseen.

Yhteinen viesti Keravalta Myyrmäkeen on selvä. Päihdeilmiötä ei ratkaista yksittäisillä toimenpiteillä, vaan pitkäjänteisellä, poikkihallinnollisella työllä. Samalla tarvitaan poliittista rohkeutta tehdä päätöksiä, jotka vahvistavat ennaltaehkäisyä ja turvaavat riittävät palvelut.

Kuvassa: Päivi Wilen, Hanna-Leena Mattila, Timo Laaninen, Anna Peitola, Tuomas Vanhanen ja Inna Kallioinen.

”Päihdeilmiötä ei ratkaista yksittäisillä toimenpiteillä, vaan pitkäjänteisellä, poikkihallinnollisella työllä”

Päihde- ja mielenterveyspalvelut eivät ole menoerä, vaan investointi turvallisuuteen. Ilman riittäviä resursseja ennaltaehkäisy jää puheeksi, ja korjaavat toimet tulevat lopulta kalliimmiksi, niin taloudellisesti kuin inhimillisesti. Kysymys ei ole vain päihdeistä, vaan siitä, millaista arkea haluamme rakentaa. Turvallisuus kuuluu kaikille – mutta se ei synny itsestään. Se syntyy päätöksistä.

Tilaisuuksissa asiantuntijoina ja alustajina ovat olleet mukana:

- **Hanna-Leena Mattila**, kansanedustaja, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen jäsen
- **Päivi Wilen**, ET-perhepsykoterapeutti, Keravan Polku ry
- **Hannu Kauppinen**, asiantuntija (huumetyö ja rikostutkinta)
- **Anna Peitola**, palvelujohtaja, terveysasemapalvelut
- **Petra Müller**, huumetyön vastaava, Irti Huumeista ry

NINA FROM
aluekoordinaattori
Uudenmaan Keskustan piiri ry

Tunnistatko Keskustan aluevaltuustoryhmän jäsenet?

Keskustalla on Vantaan Keravan hyvinvointialueen valtuustossa kolme valtuutettua ja kolme varavaltuutettua. He muodostavat yhdessä keskustan valtuustoryhmän. Kun valtuustoryhmän jäsenten nimien kirjaimet sekoitetaan, saadaan enemmän tai vähemmän osuvia kuvauksia kyseisistä henkilöistä. **Keksitkö, ketkä kätkeytyvät seuraavien anagrammien taakse? Annamme pohdinnan helpottamiseksi pikku vinkkejä. Oikeat vastaukset löytyvät takasivulta. Eli nyt vain aivonystyröitä hieromaan!**

Tormien ripein: tämä anagrammi viittaa henkilön toimintaan rakennus- ja kiinteistöalalla. On käynyt useammassakin tornissa toimiessaan porrasihtien toimitusjohtajana.

Vantaamuhennos: viittaa henkilön aktiiviseen toimintaan paitsi aluevaltuustossa myös Vantaan kuntapolitiikassa.

Anneli ominta: viittaa henkilön aiempaan työhistoriaan. Hän on toiminut muun muassa pääministeri Anneli Jäätteenmäen avustajana.

Liian lakoninen: tämä juristi tunnetaan napakoista puheenvuoroistaan muun muassa Keravan kaupunginvaltuustossa ja kaupunginhallituksessa.

Jussi Vänskä, Haag: tämä henkilö on asunut ikänsä Vantaalla, mutta lie-neekö haaveissa kuitenkin ulkomaankomennus?

Neljä romahti: Keskusta oli aluevaalien ääntenlaskennassa pitkään kiinni neljässä paikassa, mutta neljäs paikka jäi lopulta haaveeksi ja henkilömmekin jäi varapaikalle.

